

# PRAVILNIK O UNUTRAŠNJEM REDU I ČUVARSKOJ SLUŽBI SPOMENIKA PRIRODE „RESAVSKA PEĆINA”

(„Sl. glasnik RS”, br. 65/2015)

## I OSNOVNE ODREDBE

### Član 1

Ovim pravilnikom regulišu se unutrašnji red, organizacija, način rada i oprema čuvarske službe i osnovna pravila organizacije protivpožarne zaštite spomenika prirode „Resavska pećina” (u daljem tekstu: Spomenik prirode), odnosno bliže propisuju pravila iz člana 56. stav 4. Zakona o zaštiti prirode (u daljem tekstu: Zakon) po kojima se na području Spomenika prirode sprovode režimi zaštite utvrđeni članom 35. Zakona o zaštiti prirode i čl. 4, 5, 7. i 8. Uredbe o zaštiti spomenika prirode „Resavska pećina” (u daljem tekstu: Uredba).

### Član 2

Odredbe ovog pravilnika odnose se na korisnike zaštićenog područja u smislu člana 4. tačka 37. Zakona (u daljem tekstu: Korisnik), odnosno na lica koja imaju prebivalište ili boravište na području Spomenika prirode, vlasnike zemljišta i drugih nepokretnosti, pravna i fizička lica i preduzetnike koji korišćenjem nepokretnosti, prirodnih vrednosti i dobara i na drugi način obavljaju delatnost ili vrše poslove na području Spomenika prirode, kao i na posetioce Spomenika prirode.

Posetilac Spomenika prirode je lice koje iz naučnih, obrazovnih, rekreativnih, turističkih, sportskih i kulturnih potreba i razloga boravi na području Spomenika prirode kraće od 15 dana, kao i lice u tranzitu kroz područje Spomenika prirode (u daljem tekstu: Posetilac).

Upravljanje Spomenikom prirode Uredbom je povereno Javnom preduzeću za zaštitu prirode, razvoj turizma i ugostiteljstvo „Resavska pećina”, Despotovac (u daljem tekstu: Upravljač).

### Član 4

Korisnici i Posetioci dužni su da se pridržavaju odredaba ovog pravilnika, uputstava sa informativnih tabli i drugih oznaka, kao i uputstava ili naloga čuvara Spomenika prirode i drugih ovlašćenih lica Upravljača.

U planiranju i preuzimanju radova i aktivnosti na području Spomenika prirode, Korisnici i Posetioci dužni su da poštuju Zakon, Uredbu i Plan upravljanja Spomenika prirode.

### Član 5

Za korišćenje Spomenika prirode i usluga Upravljača, Korisnik i Posetilac plaćaju naknadu Upravljaču, shodno članu 70. Zakona.

Visinu, način obračuna i naplate naknade Upravljač propisuje posebnim aktom, uz saglasnost nadležnog ministarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo).

## **Član 6**

Unutrašnji red Spomenika prirode Upravljač obezbeđuje organizovanjem čuvarske službe, saradnjom sa lokalnim stanovništvom, javnim preduzećima i drugim privrednim subjektima, ustanovama i udruženjima građana, kao i saradnjom sa organima državne uprave i lokalne samouprave.

## **II KRETANJE I BORAVAK POSETILACA**

### **Član 7**

Ulazak u Spomenik prirode je slobodan, ulaz u samu Resavsku pećinu se vrši u skladu sa pravilima propisanim ovim pravilnikom.

Ulazak u Spomenik prirode motornim vozilom može se zabraniti ili ograničiti, u skladu sa posebnim propisom, ako se radi o transportu opasnih materija.

Upravljač može kratkotrajno zaustavljati motorna vozila na ulasku u Spomenik prirode ukoliko na javnom putu zasnuje ulaznu stanicu u skladu sa članom 68. st. 3, 4. i 5. Zakona.

Način zasnivanja i rada ulaznih stanica Upravljač će propisati posebnim aktom, u skladu sa zakonom.

### **Član 8**

Boravak na području Spomenika prirode je slobodan i bez ograničenja osim na mestima, u vreme i na način utvrđenim ovim pravilnikom.

Ulazak odnosno pristup površinama, odnosno mestima ili objektima, predviđenim Planom upravljanja Spomenika prirode, je zabranjen bez odobrenja Upravljača ili pravnje Čuvara Spomenika prirode. Ovakav režim posete je određen zbog potrebe očuvanja divlje flore, naučnih istraživanja, ili nekog drugog razloga, predviđenim Planom.

Kada se radi o hitnoj intervenciji u slučaju požara, elementarne nepogode ili udesa ili namenskom korišćenju postojećih šumskih i drugih službenih puteva, odobrenje ili pravnja iz stava 1. ovog člana ne mora se pribaviti odnosno obezbediti, već se te aktivnosti prijavljuju Upravljaču.

### **Član 9**

Površine, mesta i objekti iz člana 8. stav 1. ovog pravilnika su naročito:

1. Ulazak u pećinu i njene neuređene delove pećine;
2. Pristup objektima agregata, električnim i vodnim instalacijama, instalacijama video nadzora, i drugim prostorijama Uprave Spomenika prirode.

## **Član 10**

Kretanje, zaustavljanje i parkiranje motornih vozila odnosno vozila na motorni pogon na putevima i pristup određenim mestima i objektima na području Spomenika prirode mogu se, na osnovu dogovora sa upravljačima tih puteva i organom nadležnim za bezbednost saobraćaja na putevima, regulisati odnosno zabraniti ili ograničiti za sve ili određene kategorije učesnika u saobraćaju.

O režimu saobraćaja iz stava 1. ovog člana javnost i učesnici u saobraćaju obaveštavaju se na pogodan način, a deonice puteva i mesta u Spomeniku prirode na kojima nije dozvoljeno kretanje, zaustavljanje ili parkiranje motornih vozila vidno se obeležavaju.

Zabranjena je upotreba vozila na putevima suprotno obaveštenju i oznakama iz stava 2. ovog člana.

## **Član 11**

Izvan turističko-ugostiteljskih objekata zabranjeno je kampovanje i logorovanje. Ono je dozvoljeno na određenim mestima uređenim za te namene.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, kampovanje ili logorovanje može se organizovati uz pratnju Čuvara ili odobrenje Upravljača na drugom mestu, u kratkom trajanju i za manji broj lica, a za potrebe istraživačkog rada i ekoturizma.

Loženje vatre na otvorenom ognjištu, izvan mesta određenih za kampovanje i logorovanje dopušteno je samo na posebno uređenim i obeleženim ložištima, uz prijavu čuvarskoj službi Spomenika prirode.

Zabranjeno je kampovanje, logorovanje i loženje vatre suprotno odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

## **Član 12**

Vlasnici i Korisnici zemljišta i drugih nepokretnosti dužni su da dopuste pristup i prolaz čuvarima i drugim ovlašćenim licima Upravljača u vršenju službenih radnji, kao i licima koja sa odobrenjem Upravljača obavljaju istraživačke i druge aktivnosti u Spomeniku prirode.

Zabranjeno je sprečavanje ili ometanje čuvara i drugih ovlašćenih lica u vršenju radnji i aktivnosti iz stava 1. ovog člana.

# **III ZAŠTITA PRIRODNIH VREDNOSTI**

## **Član 13**

Korisnici i Posetioci dužni su da primenjuju mere zaštite prirodnih i drugih vrednosti sa Zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom, merodavnim zakonima i propisima donetim na osnovu tih zakona.

## **Član 14**

Biljke i gljive koje žive u slobodnoj prirodi na području Spomenika prirode, a kojima je Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik

RS”, br. 5/10 i 47/11) utvrđen status strogo zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno seći, kidati, lomiti, čupati, sakupljati njihovo seme i plodove, ili ih na drugi način oštećivati i uništavati.

Životinje koje žive, povremeno ili sezonski borave u slobodnoj prirodi na području Spomenika prirode, a kojima je Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka životinja i gljiva (u daljem tekstu: Pravilnik o divljim vrstama), utvrđen status strogo zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno rasterivati, uz nemiravati, hvatati, ubijati i ranjavati, nehotično i namerno trovati, sakupljati jaja i druge razvojne oblike, uništavati i oštećivati gnezda i ostala mesta i objekte na kojima se te životinje razmnožavaju, odgajaju mladunce, sklanjaju, borave i hrane.

Lice koje na području Spomenika prirode nađe zaštićenu divlju životinju utvrđenu Pravilnikom o divljim vrstama, svoj nalaz bez odlaganja prijavljuje čuvaru ili drugom ovlašćenom licu Upravljača.

Lice iz stava 3. ovog člana i Upravljač mogu se dogovoriti da Upravljač preuzme dalje obaveze u vezi nađenih primeraka divljih životinja shodno članu 93. Zakona, odnosno obavesti najbližu veterinarsku organizaciju i Ministarstvo, o čemu Upravljač sastavlja zapisnik i vodi evidenciju.

Zabranjeno je postupanje sa strogo zaštićenim vrstama divljih biljaka, životinja i gljiva suprotno odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

## **Član 15**

Divlje vrste biljaka, gljiva, lišajeva i životinja koje su utvrđene Uredbom o stavljanju pod kontrolu sakupljanja i prometa divlje flore i faune („Službeni glasnik RS”, br. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 9/10 i 69/11) mogu se sakupljati na području Spomenika prirode na način i pod uslovima utvrđenim prethodno spomenutim propisom i Uredbom. Lica koja vrše sakupljanje divlje flore i faune na području Spomenika prirode dužna su da čuvaru Spomenika prirode (u daljem tekstu: Čuvar) ili drugom ovlašćenom licu Upravljača prijave dnevne količine i vrste sakupljene flore i faune.

Za sakupljanje divlje flore i faune na površinama i mestima koja su utvrđena članom 9. tač. 1) i 2) ovog pravilnika, sakupljanje flore i faune nije dozvoljeno.

U šumama i šumskom zemljištu u državnoj svojini, kao i na zemljištu u javnoj svojini na kome je Uredbom utvrđen režim zaštite II stepena potrebno je pribaviti odobrenje Upravljača.

Sakupljanje divlje flore i faune na zemljištu u privatnoj svojini na kome je Uredbom utvrđen režim zaštite II stepena dozvoljeno je samo vlasnicima odnosno korisnicima tog zemljišta.

Odobrenje iz stava 4. ovog člana može se privremeno uskratiti ili ograničiti zbog potrebe očuvanja flore i faune.

Zabranjeno je sakupljanje divlje flore i faune suprotno odredbama st. 1, 2, 3, 4. i 5. ovog člana.

## **Član 16**

Vrste divlje flore i faune čije je korišćenje i zaštita regulisano propisima iz oblasti šumarstva, poljoprivrede, lovstva i ribolova mogu se na području Spomenika prirode koristiti na način i pod uslovima iz tih propisa.

Pristup i boravak posetilaca na mestima u Spomeniku prirode koja su utvrđena članom 9. tač. 1) i 2) ovog pravilnika, nije dozvoljen.

Pristup i boravak mestima iz člana 9. tač. 1) i 2) ovog pravilnika, dozvoljen je samo ovlašćenim licima.

Lov, odnosno pristup i boravak lovaca sa oružjem i psima na mestima iz stava 2. ovog člana nije dozvoljen.

## **Član 17**

Zabranjeno je ostavljati uginule, zaklane i ubijene životinje i njihove delove, klanični otpad i mesne prerađevine, na prostoru Spomenika prirode.

## **Član 18**

Na području Spomenika prirode nije dopušteno unošenje, odnosno sadnja, zasejavanje i naseljavanje alohtonih divljih vrsta biljaka i životinja, odnosno vrsta stranih za izvorni živi svet istočne Srbije.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, dozvoljeno je ako je naučno i stručno dokazano i prihvatljivo sa gledišta zaštite prirode i održivog upravljanja, odnosno ako se unošenjem ne ugrožava prirodno stanište alohtonih vrsta, a pod uslovima i na način utvrđenim članom 82. Zakona i uz odobrenje Upravljača.

Na području Spomenika prirode obavezni su kontrola i suzbijanje vrsta biljaka i životinja koje je Ministarstvo proglašilo za invazivne.

Zabranjeno je postupanje sa alohtonim i invazivnim vrstama biljaka i životinja suprotno odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

## **Član 19**

Upravljač će na pogodan način javno prikazati i učiniti dostupnim Korisnicima i Posetiocima spiskove vrsta divlje flore i faune iz čl. 14, 15. i 16. sa informacijama od značaja za njihovo prepoznavanje, zaštitu i režim korišćenja.

## **Član 20**

Shodno članu 98. Zakona, zabranjeno je uzimati iz prirode geološka i paleontološka dokumenta odnosno fosile, minerale i kristale, koji su proglašeni zaštićenim prirodnim dobrima ili se nalaze na objektu geonasleđa i zaštićenom nalazištu.

Nalazač geoloških i paleontoloških dokumenata iz stava 1. ovog člana koja bi mogla predstavljati zaštićenu prirodnu vrednost, dužan je da iste prijavi Ministarstvu u roku od osam dana od dana pronalaska i preduzme mere zaštite od uništenja, oštećivanja ili krađe.

Nalazač i Upravljač mogu se sporazumeti da Upravljač izvrši prijavu i preduzme mere iz stava 2. ovog člana umesto nalazača.

Zabranjeno je, shodno članu 25. Zakona, oštećivanje, uništavanje, iznošenje i prisvajanje primeraka biljaka i životinja, minerala, kristalnih tvorevina, fosilnih ostataka i artefakata iz pećine, rasturanje i iznošenje guana, ostavljanje otpadaka, upotreba materija kojima se mogu zagaditi vode, ispisivanje grafita i loženje vatre u tim objektima.

U cilju naučnog istraživanja, zaštite i uređenja speleoloških objekata može se dopustiti uzimanje i iznošenje predmeta iz st. 1. i 3. ovog člana, odnosno vršenje manjih promena na delovima pećinskih ulaza i kanala, u skladu sa čl. 97, 98. i 99. Zakona i pod uslovima i na način koji će se utvrditi aktom Vlade iz člana 25. stav 2. Zakona, kao i uz odobrenje Upravljača.

## Član 21

Zabranjeno je oštećivati i uništavati predmete i objekte koji imaju kulturno-istorijsku vrednost, odnosno svojstvo ili status evidentiranog ili utvrđenog kulturnog dobra.

Nije dopušteno raskopavanje mesta na kojima su konstatovani ili osnovano prepostavljeni arheološki nalazi, niti njihovo zauzeće izgradnjom objekata i drugim radovima.

Upravljač će u saradnji sa nadležnim institucijama za istraživanje i zaštitu kulturnih dobara, arheološkog i etnografskog blaga sačiniti popis predmeta, objekata i mesta iz st. 1. i 2. ovog člana na području Spomenika prirode.

Upravljač će na vidan i pogodan način obeležiti objekte i mesta sa kulturno-istorijskim vrednostima na području Spomenika prirode.

## Član 22

Zabranjeno je obavljati radove i druge aktivnosti kojima se mogu izazvati nepovoljne promene životne sredine, odnosno zagaditi tle, voda i vazduh, stvarati prekomerna buka i indukovati zračenje štetno po ljudi i živi svet, a shodno propisima koji regulišu oblast zaštite životne sredine.

U skladu sa članom 57. Zakona, za radove i aktivnosti odnosno projekte sa mogućim značajnim uticajem na životnu sredinu sprovodi se postupak procene uticaja na životnu sredinu ili se bez izrade studije procene uticaja postupa po aktu o uslovima i merama zaštite prirode koji izdaje Zavod za zaštitu prirode Srbije (u daljem tekstu: Zavod).

Nosilac projekta dužan je da planirane radove i aktivnosti iz stava 2. ovog člana pismeno prijavi Upravljaču.

## IV OBAVLJANJE DELATNOSTI I KORIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA

### Član 23

Poljoprivredna delatnost, obavlja se u vidu pašnjaka i voćarskih kultura u delu zaštićenog prostora Spomenika prirode, na pojedinim parcelama.

Na površinama Spomenika prirode poljoprivredna delatnost je dopuštena ukoliko ispunjava uslove zaštite prirode i životne sredine.

Na površinama sa režimom zaštite II stepena, nije dozvoljena izgradnja objekata za gajenje stoke i živine, niti obavljanje poljoprivrednih radnji kojima se remete estetske vrednosti.

Nije dopušteno spaljivanje organskih ostataka posle žetve useva.

Zabranjeno je obavljati poljoprivrednu delatnost suprotno odredbama ovog člana.

### **Član 24**

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena, dozvoljena je primena hemijskih i drugih sredstava u poljoprivredi na način, odnosno sa vrstama i količinama tih sredstava i u vreme kako je regulisano Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja i Zakonom o zdravlju bilja („Službeni glasnik RS”, broj 41/09) i drugim merodavnim propisima iz oblasti poljoprivrede, voda i hemikalija.

Upravilač će odgovarajućim merama i aktivnostima podsticati poljoprivrednike na što manju upotrebu hemijskih sredstava na području Spomenika prirode i pomagati prelazak na organsku poljoprivrednu proizvodnju.

### **Član 25**

Gajenje, zaštita i korišćenje šuma vrši se u skladu sa Zakonom o šumama, propisima donetim na osnovu tog zakona, čl. 18. i 35. Zakona, Uredbom i ovim pravilnikom.

Gazdovanje šumama u državnoj svojini sprovodi se prema planovima razvoja šumskih područja, osnovama gazdovanja, godišnjim planovima gazdovanja šumama i izvođačkim projektima.

Gazdovanje šumama sopstvenika za koje se ne donose osnove gazdovanja vrši se na osnovu programa gazdovanja i godišnjih planova gazdovanja.

Na području Spomenika prirode, Upravilač je korisnik šuma u državnoj svojini kojima gazduje u okviru gazdinske jedinice Šumske uprave Despotovac, ŠG „Južni Kučaj”, Despotovac.

Upravilač obaveštava Zavod o donetim godišnjim planovima gazdovanja šumama i pruža osnovne podatke o obimu, dinamici i prostornoj raspodeli planiranih radova.

### **Član 26**

Na šumskim površinama vrši se održivo gazdovanje šumama kao dobrom od opšteg interesa u skladu sa dobrom šumarskom praksom.

Seča i drugi oblici uklanjanja ili oštećivanja reprezentativnih stabala drveća i primeraka zaštićenih, retkih i u drugom pogledu značajnih vrsta drveća i žbunja su zabranjeni.

### **Član 27**

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena nije dopuštena eksploatacija mineralnih sirovina i korišćenje materijala.

## V LOV

### Član 28

Aktivnosti lova na području Spomenika prirode obavljaju se u skladu Zakonom o divljači i lovstvu („Službeni glasnik RS”, broj 18/10), propisima donetim na osnovu tog zakona, Zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na području Spomenika prirode, gazdovanje lovištem se vrši na osnovu programa razvoja lovnog područja, lovnih osnova i godišnjih programa gazdovanja lovištima.

Na parcelama Spomenika prirode, korisnik lovišta je lovačko udruženje Beljanica - Resavica.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena zabranjene su sve aktivnosti lova i odstrel divljači.

## VI SPORT, REKREACIJA I TURIZAM

### Član 29

Na području Spomenika prirode mogu se organizovati sportska takmičenja i aktivnosti rekreacije na snegu, planinarstvu, speleologiji, bicikлизmu, automobilizmu, paraglajdingu i drugim oblastima ukoliko se tim aktivnostima ne oštećuju ili ugrožavaju prirodne vrednosti i kvalitet životne sredine.

Za takmičenja iz stava 1. ovog organizator pribavlja odobrenje Upravljača i plaća naknadu u skladu sa posebnim aktom koji donosi Upravljač.

Organizator je dužan da takmičenje prijavi Upravljaču najmanje 30 dana pre dana planiranog za njegov početak.

Za planirane sportske aktivnosti kod kojih se osnovano prepostavlja mogućnost uticaja na prirodne vrednosti Spomenika prirode i kvalitet životne sredine organizator, na osnovu obaveštenja Upravljača pribavlja uslove zaštite prirode koje izdaje Zavod.

Zabranjeno je organizovanje takmičenja bez odobrenja Upravljača i protivno uslovima datim u odobrenju.

### Član 30

Na području Spomenika prirode pravna i fizička lica mogu obavljati delatnost turizma i ugostiteljstva, odnosno organizovati turistička putovanja i turističku posetu i pružati usluge smeštaja, ishrane i pića u skladu sa Zakonom o turizmu („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), propisima donetim na osnovu tog zakona, Zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom.

### Član 31

Turističke grupe i pojedinci mogu u pratnji čuvara ili drugog ovlašćenog lica Upravljača posećivati i razgledati lokalitete i površine na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena, iz obrazovnih, rekreativnih i opštekulturnih razloga i potreba.

Upravljač će izraditi i doneti program prezentacije Spomenik prirode kojim će bliže urediti dopušten način i mesta posećivanja, istovremeni broj Posetilaca na pojedinim mestima i druga pitanja od značaja za razgledanje Spomenik prirode i upoznavanje njegovih vrednosti, a posebno način prezentacije vrednosti u okviru aktivnosti ekoturizma.

### **Član 32**

Za obavljanje delatnosti turizma i ugostiteljstva iz člana 30. i za usluge Upravljača iz člana 31. ovog pravilnika plaća se naknada u skladu sa posebnim aktom Upravljača.

## **VII IZGRADNJA OBJEKATA I UREĐENJE PROSTORA**

### **Član 33**

Izgradnja objekata i uređenje prostora na području Spomenika prirode vrši se u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 81/09, 24/11 i 121/12), propisima donetim na osnovu tog zakona, Prostornim planom opštine Despotovac, donetim urbanističkim planovima, Zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena zabranjeno je izvođenje radova i aktivnosti na stambenim objektima, kao i objektima za potrebe poljoprivredne i industrijske proizvodnje na Spomeniku prirode.

Zabranjena je izgradnja, vikend objekata, osim izgradnje objekata, uređenja i opremanja turističkih objekata, objekata rekreacije, očuvanja i prikazivanja vrednosti zaštićenog područja, građenja i rekonstrukcije objekata saobraćajne i tehničke infrastrukture, rekonstrukcije, dogradnje i održavanja elektroprivrednih objekata.

### **Član 34**

Planirane radove na izgradnji objekata i uređenju prostora, nosilac radova odnosno investitor (u daljem tekstu: Investitor) dužan je da pismeno prijavi Upravljaču, shodnu članu 57. stav 5. Zakona.

Prijava iz stava 1. ovog člana sadrži osnovne podatke o Investitoru, vrsti i obimu planiranih radova, lokaciji i vlasništvu na nepokretnostima.

Upravljač će u roku ne dužem od 15 dana od dana podnošenja prijave dostaviti Investitoru pisano obaveštenje o tome da li su radovi Zakonom i Uredbom dozvoljeni, sa uputstvom šta dalje treba da radi kako bi pribavio akt o uslovima zaštite prirode, lokacijsku i građevinsku dozvolu.

Upravljač će od Investitora tražiti dopunu prijave ukoliko se na osnovu predočenih podataka ne može pružiti merodavno i kvalifikovano obaveštenje.

Investitor je dužan da jedan primerak prijave početka građenja objekta iz člana 148. Zakona o planiranju i izgradnji dostavi i Upravljaču. Uz prijavu, u kojoj navodi planiranu dinamiku radova, Investitor prilaže akt o uslovima zaštite prirode i lokacijsku dozvolu i rešenje za izgradnju.

Postavljanje montažnih objekata privremenog karaktera na površini Spomenika prirode je zabranjeno.

Zabranjeno je radove na izgradnji objekata i uređenju prostora izvoditi odnosno obavljati bez prijave iz stava 2. ovog člana.

### **Član 35**

Na osnovu odredbi Zakona o planiranju i izgradnji koje se odnose na objekte i radove za koje se ne izdaje građevinska dozvola i na osnovu akta kojim Vlada shodno članu 35. Zakona bliže propisuje režime zaštite, postupak i način njihovog određivanja i objekte, radove i aktivnosti koji su zabranjeni ili ograničeni, Upravljač će utvrditi i na pogodan način objaviti spisak radova na izgradnji objekata i uređenju prostora koje Investitor nije dužan da prijavi Upravljaču.

## **VIII ODRŽAVANJE ČISTOĆE I UPRAVLJANJE OTPADOM**

### **Član 36**

Održavanje čistoće i upravljanje otpadom na području Spomenika prirode vrši se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), propisima donetim na osnovu tog zakona, drugim zakonima i propisima koji se odnose na otpadne materije, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na području Spomenika prirode je zabranjeno: odlaganje komunalnog, industrijskog i građevinskog otpada, ambalaže, rashodovanih motornih vozila, drugih mašina i aparata, osim komunalnog i poljoprivrednog otpada poreklom sa zaštićenog područja, koji može da se odlaže na propisan način na mestima koja su za to određena i obeležena; rukovanje hemijskim materijama i naftnim derivatima u količinama i na način koji mogu prouzrokovati zagađivanje zemljišta i voda i izazvati trovanje i druge nepovoljne posledice po biljni i životinjski svet; neregulisano ispuštanje otpadnih voda, privrednih i drugih objekata odnosno ispuštanje protivno propisima iz oblasti vodoprivrede.

Regionalni i lokalni planovi upravljanja otpadom usklađuju se sa Planom upravljanja Spomenika prirode.

### **Član 37**

Svako je dužan da sakuplja i odlaže otpatke koje stvara, na mestima koja su posebno uređena odnosno opremljena i prema potrebi, obeležena za te namene.

Upravljač će postaviti odgovarajuću opremu, odnosno kante, korpe ili kese za privremeno odlaganje čvrstih otpadaka na mestima koja su predmet posete i organizovati njihovo pražnjenje i odvoženje izvan područja Spomenika prirode.

Takođe, Upravljač će inicirati saradnju sa komunalnim službama teritorijalno nadležnih jedinica lokalne samouprave u oblasti održavanja čistoće kroz organizованo postavljanje i redovno pražnjenje kontejnera za smeće na mestima okupljanja većeg broja posetilaca.

### **Član 38**

Vlasnici i Korisnici nepokretnosti dužni su da ih održavaju u čistom i urednom stanju.

Obavezna je seča trulog, prestarelog i oštećenog drveća i žbunja i potkresivanje grana i uklanjanje korova na zemljištu u putnom pojasu, oko javnih i privrednih objekata.

Korisnici i sopstvenici šuma dužni su da održavaju šumski red u skladu sa propisima u oblasti šumarstva, uključujući i obavezu što kraćeg zadržavanja posećenih stabala i ogrevnog drveta pored puteva.

## **IX. OBELEŽAVANJE I POSTAVLJANJE OZNAKA, FOTOGRAFISANJE I SNIMANJE FILMOVA**

### **Član 39**

Upravljač u roku utvrđenom Uredbom i na način propisan odgovarajućim podzakonskim aktom obeležava Spomenik prirode kao zaštićeno područje tablama propisanog izgleda i sadržaja koje postavlja na mestima gde javni putevi ulaze u Spomenik prirode, a granice Spomenika prirode obeležava propisanim oznakama.

Odgovarajućim tablama Upravljač je u obavezi da obeleži mesta i objekte gde je pristup i boravak zabranjen ili ograničen.

Takođe, postavlja table, odnosno druge oznake sa informacijama o pravilima unutrašnjeg reda.

Dužnost Upravljača je da postavlja table i oznake od značaja za sprovođenje režima zaštite i prezentaciju vrednosti Spomenika prirode, kao što su panoi, bilbordi, planinarske staze, mesta za otpatke i dr.

Zabranjeno je oštećivanje ili uništavanje i uklanjanje tabli i natpisa na tablama i drugih oznaka iz ovog člana, kao i njihovo zaklanjanje odnosno maskiranje drugim objektima.

### **Član 40**

Na području Spomenika prirode nije dopušteno postavljanje informativnih tabli sa nazivima pravnih i fizičkih lica i reklamnih i drugih panoa bez odobrenja Upravljača.

Za postavljanje i držanje tabli i panoa iz stava 1. ovog člana Upravljač može naplatiti naknadu u skladu sa posebnim aktom.

### **Član 41**

Fotografisanje i snimanje tonskih i video zapisa i filmova na području Spomenika prirode dozvoljeno je.

Za radnje iz stava 1. ovog člana koje se vrše u komercijalne svrhe potrebno je pribaviti saglasnost Upravljača i za njih se plaća naknada na osnovu posebnog akta koji donosi Upravljač.

Radi pribavljanja saglasnosti iz stava 2. ovog člana, organizator snimanja odnosno zainteresovano lice prijavljuje planirane aktivnosti snimanja Upravljaču koji je dužan da saglasnost izda u roku ne dužem od 15 dana.

Za aktivnosti fotografisanja i snimanja zainteresovano lice će prema potrebi i obaveštenju Upravljača pribaviti akt o uslovima zaštite prirode koje izdaje Zavod.

Upravljač može privremeno ili trajno uskratiti saglasnost ukoliko je indikovan značajan nepovoljan uticaj na prirodne vrednosti.

Fizičko ili pravno lice koje obavlja ili za čiji račun se obavlja snimanje fotografija, tonskih i videozapisa i filmova koji se publikuju odnosno prikazuju javnosti, osim igralih filmova, dužno je da jedan primerak snimljenog materijala dostavi Upravljaču.

## X ISTRAŽIVAČKI I OBRAZOVNI RAD

### Član 42

Na području Spomenika prirode mogu se vršiti naučnoistraživačke, vaspitno obrazovne aktivnosti u prirodi u skladu sa zakonima i propisima koji uređuju oblast naučnih i primenjenih istraživanja i obrazovanja, Uredbom o zaštiti Spomenika prirode i ovim pravilnikom.

Istraživanja i obrazovne aktivnosti iz stava 1. ovog člana dopušteno je obavljati na način da se ne izazovu značajne nepovoljne promene ili unište prirodne vrednosti kao i da se ne zagadi životna sredina.

### Član 43

Za istraživanja koja mogu imati uticaj na vrednosti i obeležja Spomenika prirode i za koja je u smislu člana 57. st. 3. i 4. Zakona neophodno pribaviti akt o uslovima zaštite prirode, nosilac istraživanja pribavlja saglasnost Upravljača.

Da bi pribavio saglasnost iz stava 1. ovog člana, nosilac istraživanja prijavljuje Upravljaču planirane istraživačke radove i aktivnosti.

Prijava istraživanja sadrži merodavne podatke o vrsti, cilju, sadržaju, lokaciji, vremenu trajanja, metodama, sredstvima, opremi i alatima, rukovodiocu i učesnicima istraživanja. U prijavi se mogu navesti i usluge odnosno pomoć koja se traži od Upravljača.

Uz prijavu istraživanja, za čije izvođenje je propisana obaveza pribavljanja dozvole, prilaže se i dozvola nadležnog ministarstva u skladu sa Zakonom.

Saglasnost iz stava 1. ovog člana, koju upravljač izdaje u roku ne dužem od sedam dana od dana prijema prijave, sadrži uputstvo o primeni uslova i mera zaštite prirode i pravila unutrašnjeg reda, posebne uslove, ako ih ima, u vezi mesta, vremena i načina izvođenja radova, obezbeđenja pratnje čuvara ili drugog lica, kao i mogućnost i uslove pružanja traženih usluga.

Zabranjeno je istraživanja iz stava 1. ovog člana započeti ili izvoditi bez pribavljene saglasnosti Upravljača.

### Član 44

Upravljač može u postupku izdavanja saglasnosti odrediti drugo vreme od onog koje je navedeno u prijavi ako oceni da postoji rizik po prirodne vrednosti, bezbednost i zdravlje ljudi, o čemu obaveštava podnosioca prijave pre izdavanja saglasnosti.

Upravljač iz razloga navedenih u stavu 1. ovog člana ili nepoštovanja propisanih uslova može pismeno naložiti prekid istraživačkih radova i aktivnosti.

## **Član 45**

O istraživanjima u oblasti šumarstva, poljoprivrede i pedologije, hidrologije, klimatologije i meteorologije, životne sredine, turizma, saobraćaja, energetike, prostornog i urbanističkog planiranja, demografije, kulturnih dobara i u drugim oblastima za koja se po pravilu ne pribavlja saglasnost Upravljača, potrebno je da nosilac istraživanja blagovremeno pismeno obavesti Upravljača.

Obaveštenje sadrži istu vrstu podataka kao i prijava istraživanja. Upravljač će odmah, a najkasnije u roku od dva dana pružiti pismeni odgovor podnosiocu obaveštenja da je upoznat sa planiranim istraživanjima, mogućnostima pružanja traženih usluga i pomoći, dati preporuke u vezi poštovanja pravila unutrašnjeg reda i uputiti podnosioca obaveštenja na eventualnu obavezu pribavljanje akta o uslovima zaštite prirode.

Istraživanja iz stava 1. ovog člana, zabranjeno je započeti ili izvoditi ukoliko se o njima ne obavesti Upravljač.

## **Član 46**

Obrazovne aktivnosti na području Spomenika prirode, kao što su škola u prirodi, terenska nastava i seminari i stručne ekskurzije potrebno je blagovremeno pismeno prijaviti Upravljaču.

Aktivnosti iz stava 1. ovog člana ne mogu započeti pre nego što Upravljač potvrdi prijem prijave tih aktivnosti. Prijava nameravanih obrazovnih aktivnosti mora sadržati relevantne podatke o vrsti, cilju, sadržaju, vremenu trajanja, organizatoru i broju učesnika. U prijavi se mogu navesti i usluge odnosno pomoći koja se очekuje od Upravljača.

Upravljač će odmah, a najkasnije u roku od dva dana pismeno potvrditi prijem prijave obrazovnih aktivnosti i obavestiti podnosioca prijave o posebnim uslovima zaštite prirode i životne sredine prilikom obavljanja aktivnosti, ako ih ima, kao i o mogućnostima i uslovima pružanja traženih usluga ili pomoći.

## **Član 47**

U roku od 15 dana po završetku terenskih istraživačkih radova i obrazovnih aktivnosti, nosilac istraživanja odnosno organizator obrazovnih aktivnosti dužan je da Upravljaču dostavi kratak izveštaj o toku i glavnim rezultatima sprovedenih istraživanja i obrazovnih aktivnosti.

O završetku elaborata odnosno publikovanju rezultata o izvršenim istraživanjima nosilac istraživanja dužan je da obavesti Upravljača u roku od 15 dana kao i da taj elaborat ili publikovani rad dostavi Upravljaču.

Onome ko blagovremeno ne podnese izveštaj iz stava 1. odnosno ne dostavi obaveštenje i elaborat ili rad iz stava 2. ovog člana, Upravljač može uskratiti saglasnost za naredna istraživanja odnosno obaveštenje i usluge za obavljanje obrazovnih aktivnosti.

## **XI ČUVARSKA SLUŽBA**

### **Član 48**

Sprovođenje pravila unutrašnjeg reda obezbeđuje i neposredni nadzor na području Spomenika prirode vrši čuarska služba.

Čuvarska služba je organizovana na nivou preduzeća, a koordinaciju i rukovođenje službom vrši upravnik Resavske pećine (u daljem tekstu: Upravnik).

Poslove čuvarske službe u svojstvu lica sa zakonskim ovlašćenjima i obavezama neposredno obavljaju čuvari i rukovodilac službe.

Čuvar zaštićenog područja i rukovodilac moraju da ispunjavaju uslove propisane Pravilnikom o uslovima koje mora da ispunjava upravljač zaštićenog područja.

Za svoj posao u čuvarskoj službi neposredno odgovoran rukovodiocu, a rukovodilac je za svoj posao u čuvarskoj službi neposredno odgovoran Upravniku.

Broj čuvara utvrđuje JP „Resavska pećina“ aktom o sistematizaciji poslova i radnih mesta, a vrsta i obim konkretnih poslova koje čuvar obavlja utvrđuje se ugovorom o radu ili drugim pojedinačnim aktom, u skladu sa zakonom.

### **Član 49**

Za vreme službe, Čuvar nosi službenu odeću na kojoj je znak zaštite prirode i znak JP „Resavska pećina“.

Do donošenja akta iz člana 110. stav 8. Zakona kojim nadležni ministar (u daljem tekstu: Ministar) propisuje jedinstvenu uniformu čuvara nacionalnih parkova i zaštićenih područja proglašenih aktom Vlade, čuvar će nositi uniformu JP „Resavske pećine“.

### **Član 50**

Čuvar za vreme službe može nositi oružje.

Vrstu, uslove i pravila nošenja i upotrebe i način čuvanja oružja utvrđuje Upravljač u skladu sa zakonom.

### **Član 51**

Čuvar poseduju službenu legitimaciju kojom dokazuje identitet, status službenog lica i ovlašćenja u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Čuvar je dužan da u vršenju odgovarajućih službenih radnji prethodno pokaže službenu legitimaciju.

Službenu legitimaciju Čuvaru izdaje Upravljač na obrascu koji propisuje Ministar.

O izdatim legitimacijama Upravljač vodi evidenciju.

Čuvar koji je prestao da vrši čuvarsku službu, dužan je da službenu legitimaciju u roku od tri dana od dana prestanka službe vrati Upravljaču, koju će Upravljač odmah poništiti i tu činjenicu uneti u evidenciju iz stava 4. ovog člana.

U slučaju gubitka ili nestanka službene legitimacije čuvar je dužan da o ovome odmah obavesti Upravljača.

Izgubljena ili nestala legitimacija oglašava se nevažećom u „Službenom glasniku Republike Srbije” i briše se iz evidencije o izdatim legitimacijama, a čuvaru se izdaje nova legitimacija.

## Član 52

Rad čuvarske službe organizuje se na terenu tako što Čuvar vrši neposredni nazor i kontroliše sprovođenje pravila unutrašnjeg reda na zaštićenom prostoru.

Čuvar je odgovoran za unutrašnji red na celoj površini zaštićenog prostora, i ima obavezu da svakodnevno vrši obilazak svih delova zaštićenog prostora.

Takođe, Čuvar ima pravo i obavezu da izvrši potrebnu službenu radnju u bilo kom delu zaštićenog prostora Spomenika prirode.

Rad Čuvara povremeno i po potrebi organizuje se u paru ili sa više čuvara istovremeno, kroz rad u smenama ili dežurstva, patrolni obilazak i stacionarne kontrole ili kombinovanjem napred navedenih metoda, odnosno drugom primenom terenskog rada.

## Član 53

U vršenju čuvarske službe, dužnost čuvara je da:

1. Prati odnosno nadgleda kretanje i aktivnosti Posetilaca i drugih Korisnika, posebno:

- gradnju, rekonstrukciju i dogradnju objekata, transport građevinskog materijala i druge radove koji se u skladu sa zakonom smatraju izgradnjom objekata,
- korišćenje mineralnih sirovina, odnosno kamena, šljunka, peska, drobine, zemlje i treseta,
- korišćenje šuma, odnosno seču, krčenje, kresanje i paljenje drveća, izvlačenje, odlaganje i transport drvnih sortimenata, sakupljanje semena i dr.,
- korišćenje flore i faune, odnosno sakupljanje i branje biljaka, gljiva i životinja i njihovih razvojnih oblika i šumskih plodova i dr.,
- upotrebu motornih vozila,
- postavljanje montažnih i privremenih objekata,
- ulazak u zone, mesta i objekte u kojima je poseta zabranjena ili ograničena,
- kampovanje, logorovanje,
- loženje vatre na otvorenom i primenu pravila i mera zaštite od požara,
- organizaciju i odvijanje sportskih takmičenja i drugih manifestacija,
- odlaganje otpada;

2. Prati stanje biljnih i životinjskih vrsta i drugih vrednosti Spomenika prirode i vodi evidenciju o njima;
3. Pruža pomoć i sarađuje sa lokalnim stanovništvom i drugim nosiocima stvarnih prava na nepokretnostima u cilju zaštite prirode, rešavanju imovinsko-pravnih odnosa i naknadi štete usled uskraćivanja ili ograničavanja prava korišćenja i primene mera zaštite,
4. Pruža podatke, pomoć i usluge Posetiocima pri obilasku i razgledanju Spomenika prirode;
5. Prati i pruža druge potrebne usluge organizatorima i učesnicima naučnih i drugih istraživanja i obrazovnih aktivnosti;
6. Sarađuje sa korisnicima prirodnih resursa i privrednim subjektima, posebno u oblasti poljoprivrede, energetike, rudarstva i turizma;
7. Sarađuje sa nadležnim inspektorom i obaveštava o stvarima iz njegove nadležnosti;
8. Sarađuje se organom unutrašnjih poslova i prema ukazanoj potrebi traži njegovu pomoć;
9. Sastavlja zapisnik, obaveštava rukovodioca i Upravnika Spomenika prirode i obavlja druge ovde nespomenute poslove, u skladu sa zakonom i aktom Upravljača;
10. Obaveštava drugi nadležni organ o izvršenju zabranjenih odnosno protivpravnih radnji koje su regulisane propisima iz nadležnosti tog organa i o njihovim izvršiocima ukoliko su poznati.

## Član 54

Kada Čuvar utvrdi ili osnovano prepostavi da je Posetilac, odnosno Korisnik zaštićenog područja učinio radnju suprotno pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, ovlašćen je da:

1. Legitimiše lice zatečeno u vršenju nedozvoljenih radnji, a lice zatečeno bez ličnih isprava čiji mu identitet nije poznat, privede nadležnom organu unutrašnjih poslova;
2. Zatraži da mu lice predloži/pokaže saglasnost, dozvolu, odobrenje, prijavu radova, ulaznicu ili drugi dokument kojim dokazuje status Korisnika, odnosno Posetioca i neko od prava u vezi radova i aktivnosti koje obavlja;
3. Izvrši pregled svih vrsta vozila i tovara;
4. Izvrši svaki pregled, osim prostorija za čiji je pregled potreban sudski nalog, a posebno pregled:
  - prtljaga i ličnih stvari,
  - ulova i sredstava za lov i ribolov,
  - alata i sredstava za sakupljanje biljaka i životinja;

5. Privremeno oduzme predmete i sredstva kojima je izvršen prekršaj ili krivično delo i predmete koji su nastali ili pribavljeni izvršenjem takvog dela, uključujući delove i primerke živog i neživog sveta, kao i da ove predmete, bez odlaganja, preda upravljaču zaštićenog područja radi čuvanja;

6. Zatraži uspostavljanje prethodnog stanja, odnosno naredi mere za sprečavanje i uklanjanje štetnih posledica, a posebno:

- privremeno zabrani radove i aktivnosti koje se obavljaju bez propisanih saglasnosti ili odobrenja, kao što su naučna i druga istraživanja, obrazovne i sportske aktivnosti i sl.,
- zabrani na licu mesta radove i aktivnosti koje se obavljaju protivno odredbama ovog pravilnika i pravilima protivpožarne zaštite,
- naredi puštanje na slobodu odnosno vraćanje u prirodu zdravih i nepovređenih primeraka životinja ukoliko je to za njih bezbedno.

## Član 55

Kada utvrdi radnju učinjenu suprotno pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, Čuvar sastavlja zapisnik.

Sadržaj zapisnika ili opis koji se unosi u zapisnik je saopštavanje onog što je zatečeno, nađeno, utvrđeno ili na drugi način pribavljeno i konstatovano.

U sadržaj se obavezno unose:

- podaci o izvršiocima nedozvoljene radnji, a ako je izvršilac nepoznat to se konstatiše uz osnovanu pretpostavku o mogućem izvršiocu;
- način i vreme izvršenja radnje, sredstva i alati kojima je radnja izvršena;
- podaci o svedocima i drugim raspoloživim dokazima ako postoje;
- nastala šteta, dokumentovana što preciznijim podacima i po mogućству fotografijom;
- podaci o oduzetim predmetima i sredstvima iz tačke 5) člana 54.

Zapisnik je sastavljen u onolikom broju primeraka koliko zahteva konkretna situacija, a ako je kontroli prisutna neka druga zainteresovana strana, jedan primerak zapisnika uručuje se i njoj.

Upravljač će propisati obrazac zapisnika iz ovog člana.

## Član 56

O privremeno oduzetim predmetima iz člana 54. čuvar izdaje potvrdu sa tačnim podacima o vrsti i količini.

Upravljač obezbeđuje uslove za održavanje i čuvanje privremeno oduzetih predmeta, i preuzima radnje za dalje postupanje sa primercima oduzeti i nađeni životinjskih ili biljnih vrsta, minerala, kristalnih tvorevin, fosilnih ostataka i artefakata, uključujući njihovo zbrinjavanje dok se stvar ne reši.

O privremeno oduzetim predmetima Upravljač vodi evidenciju sa podacima o vrsti količini, razlogu privremenog oduzimanja, licu kome su predmeti privremeno oduzeti i čuvaru koji je predmete privremeno oduzeo.

### **Član 57**

Čuvar u vršenju službe postupa stručno, autoritativno i odgovorno, u skladu sa ovlašćenjima koja ima, vodeći posebno računa o ugledu Upravljača.

Čuvar vodi dnevnik, odnosno evidenciju dnevnih aktivnosti, čiji sadržaj propisuje Upravljač.

### **Član 58**

Čuvar polaže stručni ispit u skladu sa programom koji propisuje Ministar.

Upravljač sam organizuje ili na drugi način obezbeđuje obuku, stručno usavršavanje i proveru znanja i veština čuvara.

### **Član 59**

Čuvar je opremljen i radnom odećom, sredstvima veze i prevoza, potrebnim aparatima i instrumentima i alatom, u skladu sa posebnim aktom Upravljača.

### **Član 60**

Na osnovu zapisnika i obaveštenja čuvara o učinjenoj zabranjenoj odnosno protivpravnoj radnji, Upravljač shodno stečenim okolnostima, vrsti dela i statusu počinioца podnosi odgovarajuću prijavu ili zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

## **XII PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA**

### **Član 61**

Na području Spomenika prirode planiraju se i sprovode mere zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 111/09), Zakonom o šumama i propisima donetim na osnovu tih zakona, planom upravljanja Spomenika prirode i planovima zaštite od požara.

Upravljač donosi plan zaštite od požara za područje Spomenika prirode shodno članu 47. Zakona o zaštiti od požara i odredbama Uredbe o razvrstavanju objekata, delatnosti i zemljišta u kategorije ugroženosti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 76/10).

Planom i programom upravljanja Spomenika prirode utvrđuju se prioritetni odnosno godišnji operativni zadaci protivpožarne zaštite.

Upravljač će na pogodan način objaviti odnosno javno istaknuti izvode iz planova zaštite od požara, sa osnovnim pravilima protivpožarne zaštite i postaviti odgovarajuće oznake na terenu.

## XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### **Član 62**

Nadzor nad primenom ovog pravilnika vrši Ministarstvo.

### **Član 63**

Upravljač će najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika doneti akta predviđena ovim pravilnikom.

### **Član 64**

Upravljač će izvod iz ovog pravilnika, sa osnovnim pravilima unutrašnjeg reda i zabranjenim radnjama/aktivnostima istaknuti na pogodan i vidan način u objektima JP „Resavska pećina” i na drugim mestima brojnijeg okupljanja i češćeg prolaska Posetilaca i Korisnika.

### **Član 65**

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije” i nakon objavljivanja na oglasnoj tabli, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi Spomenika prirode „Resavska pećina”, broj 01-431/2006, donet 19. decembra 2006. godine.